

СТЕРЕОТИПИ ТА УСТАНОВКИ У НАШОМУ ЖИТТІ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Стаття присвячена дослідженню впливу стереотипів та установок на наше життя.

Ключові слова: стереотипи, установки, психологія, інструмент

Abstract

The article is devoted to the study of the impact of stereotypes and attitudes on our lives.

Keywords: stereotypes, attitudes, psychology, tool

Вступ

У нашому житті стереотипи та установки відіграють чи не найважливішу роль. За допомогою них ми можемо встановити чи є безпечною та, або інша ситуація. Але ситуації можуть суперечити установкам і стереотипам які закладені у нашу голову, чому і як це відбувається описано далі.

Основна частина

Стереотип - це спрощене, задалегідь прийняте уявлення, не впливає із власного досвіду. Ці спрощення певним чином впливають на сприйняття і розуміння явищ навколишньої дійсності.^[1] Стереотип складається з двох компонентів: когнітивного образу, який забезпечує схильність суб'єкта до сприйняття масової інформації, та інструментально практичної установки, що створює контекст оцінювання інформації та внутрішньої готовності суб'єкта до подальших дій.^[4] Якщо інструментальний компонент починає домінувати над когнітивним, тобто людина сприймає тільки те, що вона хоче сприймати, то істина стає невід'ємною від брехні, переконання переростає в упередження, категоріальний стереотип перетворюється в "імідж", а люди - в знеособлений та маніпулятивний "самотній натовп". Стереотипи утворюються так, наше мислення має тенденцію становити з абстрактної дійсності конкретні образи, тобто відбувається трактування абстрактних уявних, конструкцій, як речей, уречевлення абстракцій. Ця тенденція призводить до закріплення в свідомості деякої соціальної групи подібних конкретних образів.

Також джерелом стереотипів є природні схильності людей до "спрощеного мислення". На сучасну людину обрушується потік інформації, тому він вдається до такого спрощення. Таким чином, виникають стереотипи, які виступають як умовні "якори", що наклеюються на людей і явища. Вони глибоко зачіпають весь процес сприйняття.

Установка - це деяка оцінна реакція на об'єкт або явище, що виражається в думках, почуттях і цілеспрямованій поведінці.^[1] Сформовані установки мають тенденцію до самозміцнення. Дуже часто установка розглядається людиною як стереотип. Людина сприймає в першу чергу те утримання, яке узгоджується з його установками, засвоєними раніше.

Пропаганда, метою якої є створення нових точок зору, зміна або зміцнення вже наявних, адресується індивіду, що володіє певною системою поглядів. Таким чином, виникає проблема опору. Тому пропаганда набагато частіше виступає як фактор, що підсилює установки, ніж як чинник, який їх змінює. Це базується:

1) на вибірковості уваги: людина сприймає тільки те, що відповідає її настановам;

2) на вибірковості запам'ятовування: швидше та надійніше запам'ятовуються ті матеріали, які узгоджуються з установками даної людини.^[5]

Установки є відносно стійкою структурою психіки людини. Люди з подібними установками об'єднуються в колективи, яким притаманна єдність дії. Ці структури складаються з наступних взаємопов'язаних компонентів: пізнавального, емоційного і мотиваційного.

Висновки

Отже, ми зрозуміли, що люди менше сумніваються в істинності інформації, яка виходить від компетентного і користується їх довірою джерела. Якщо така інформація і суперечить їхнім поглядам, то, як правило, відбувається зміна стереотипів і установок, але не зниження довіри до джерела.

Якщо ми переконуємося, що установки та стереотипи, які ми хочемо змінити, міцно вкоренилися у свідомості людей і високо ними оцінюються, необхідно дозвано повідомляти їм інформацію, все більш і більш суперечить їхнім поглядам (метод малих змін). Ваша аргументація повинна безперервно збільшуватися протягом деякого часу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Психология / А. В. Петровский, М. Г. Ярошевский. – Москва: Политиздат, 1990. – 494 с.
2. ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЇ / Г. П. Васянович. – Київ: Педагогічна думка, 2012. – 114 с.
3. Роль стереотипу в процесі масової комунікації [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://stud.com.ua/67650/marketing/rol_stereotipu_protsezi_masovovi_komunikatsiyi
4. Стереотип [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://vue.gov.ua/Стереотип>
5. Установки [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://pidru4niki.com/1356061537330/psihologiya/ustanovki>

Тимченко Денис Ігорович – студент кафедри менеджменту та безпеки інформаційних систем, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: denesonik03@gmail.com

Науковий керівник: **Корнієнко Валерій Олександрович** – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри соціально-політичних наук, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: valkorney1958@gmail.com

Тymchenko Denys Ihorovich - student of the Department of Management and Security of Information Systems, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: denesonik03@gmail.com

Supervisor: **Kornienko Valerii** – Dr. of Political Sciences, Professor, Head of the Department of Social and Political Sciences, Vinnytsia National Technical University, Vinnitsa, e-mail: valkorney1958@gmail.com